KAMMARRÄTTEN I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

2018-11-26
Meddelad i Göteborg

Mål nr 3535-18

KLAGANDE
Stadsdelsnämnden Angered i Göteborgs kommun
Box 34
424 21 Angered

MOTPART
[redacted]

Ombud: Augin Tekin
Kvalita Funktionshinder AB
Skomaskinsgatan 2
702 27 Örebro

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 5 juli 2018
i mål nr 12864-17, se bilaga A

SAKEN
Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrättens beslut om inhibition upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Stadsdelsnämnden Angered i Göteborgs kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut samt anför bl.a. följande. [redacted] behov av tillsyn är inte medicinskt styrkt eftersom de läkarintyg från den 1 november 2013 och den 24 augusti 2017 som beskriver detta behov är baserade på anhörigas uttalanden och inte på

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1531	Stora Nygatan 21	031-732 74 00	031-732 76 00	måndag – fredag
401 50 Göteborg		**E-post**: kammarratten.goteborg@dom.se		08:00–16:00
		www.kammarratten.goteborg.se		

någon utförligare undersökning. Det saknas underlag som tyder på att [redacted] aldrig kan lämnas ensam under kortare stunder på dagen eller att han har ett konstant självskadebeteende. Hans funktionsnedsättning är densamma som vid tidigare utredning och han bedöms därför inte behöva utökad tid för tillsyn som övrigt behov.

[redacted] anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Raymond Grankvist

Ewa Mårdberg

Gustaf Milton
referent

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I GÖTEBORG

Avd. 3

DOM
2018-07-05
Meddelad i Göteborg

Mål nr
12864-17

KLAGANDE
[redacted]

Ombud:
Augin Tekin
Kvalita Funktionshinder
Skomaskinsgatan 2
702 27 Örebro

MOTPART
Stadsdelsnämnden Angered i Göteborgs kommun
Box 34
424 21 Angered

ÖVERKLAGAT BESLUT
Stadsdelsnämndens beslut den 23 oktober 2017

SAKEN
Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att [redacted] har rätt till personlig assistans med totalt 135 timmar och 41 minuter per vecka varav 2 timmar och 41 minuter utgörs av dubbelassistans.

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

VAD MÅLET GÄLLER

Det förvaltningsrätten ska pröva i detta mål är om [redacted] ska beviljas ytterligare personlig assistans.

BAKGRUND

Stadsdelsnämnden har beviljat [redacted] personlig assistans med 42 timmar och 52 minuter per vecka varav dubbelassistans utgör 1 timme och 21 minuter per vecka.

YRKANDEN M.M.

[redacted] överklagar beslutet och yrkar att han ska beviljas personlig assistans i sökt omfattning, med undantag för yrkandet avseende hjälp med hushållssysslor, vilket han frånfaller. [redacted] anför i huvudsak följande. Han har stora och varaktiga funktionshinder som orsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Han behöver hjälp med dusch 30 minuter per dag. Det är inte skäligt att han endast får hjälp med dusch tre gånger per vecka. Under hela duschmomentet behöver han dubbelassistans pga. sin storlek och aggressionsutbrott. Han har även behov av två extra duschtillfällen per vecka för de tillfällen då han inte hinner till toaletten i tid. Han behöver hjälp med toalettbesök sju gånger per dag för blåstömning och två gånger per dag för tarmtömning där tidsåtgången är 10 respektive 20 minuter. Han behöver även hjälp med rakning, nagelvård och tandvård. Vid nagelvård behöver han dubbelassistans. Han behöver även hjälp med av- och påklädning samt extra ombyte pga. läckage. Vidare saknar han kommunikationsförmåga och behöver därför hjälp med att kommunicera. Stadsdelsnämnden har angett att han är ovillig att socialisera men detta beror endast på hans grava autism och en oförmåga snarare än en ovilja. Yrkandet om 3 timmar per dag för kommunikation är inte oskäligt. Han har

även ett behov av tillsyn av övervakande karaktär då han har en stor och varaktig psykisk funktionsnedsättning och ett aggressivt och utåtagerande beteende som är oförutsägbart. Det är ostridigt att han i anslutning till utbrott har skadat sig själv och föremål omkring sig och att risken för allvarliga konekvenser är frekvent. Någon måste ständigt ingripa för att förhindra eller begränsa skadorna. Han saknar insikt i vad som är farligt. Hans aggressivitet är lättväckt och det uppstår risk för allvarliga konekvenser vid varje utbrott. Kravet på frekvens borde därmed anses vara uppfyllt. Stadsdelsnämnden har angett att det är möjligt att avleda det destruktiva beteendet men detta kräver att det finns någon som utövar tillsyn och som kan ingripa för att hindra eller avleda honom. Detta i sig talar för att han behöver tillsyn av övervakande karaktär. Avsaknaden av konsekvenstänkande, psykisk funktionsnedsättning, kommunikationssvårigheter och risk för skador på person och föremål talar för att tillsyn av övervakande karaktär behövs under all vaken tid dvs. 19 timmar per dygn. I yrkandet om tillsyn ingår även de kvalificerade motivations- och aktiveringsinsatser som han behöver. Om tillsynen inte är ett grundläggande behov måste det i alla fall anses vara ett övrigt behov. Han behöver vidare hjälp med att tillreda måltider, extra tvätt av kläder, ledsagning och handräckning av t.ex. kläder.

Stadsdelsnämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. att [redacted] behov inte är tillräckligt medicinskt styrkta.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Det är i målet ostridigt att [redacted] tillhör personkretsen i LSS och att han därmed har rätt till de insatser som anges i lagen. Det är också ostridigt att behov av personlig assistans finns. Frågan i målet är om han ska beviljas ytterligare personlig assistans eller om behoven ska anses vara tillgodosedda enligt nu gällande beslut med 42 timmar och 52 minuter per vecka varav 1 timme och 21 minuter per vecka utgör dubbelassistans.

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till personlig assistans för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Förvaltningsrätten har i annat mål denna dag, mål nr 1034-17, prövat [redacted] rätt till assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Förvaltningsrätten gjorde i det målet bedömningen att [redacted] inte hade rätt till assistansersättning då hans grundläggande behov inte uppgår till minst 20 timmar per vecka eftersom den tillsyn [redacted] ostridigt behöver inte var att betrakta som ett grundläggande behov.

I nu aktuellt mål ska dock [redacted] behov av tillsyn tillgodoses så som ett övrigt behov om det inte är att betrakta som ett grundläggande behov.

Stadsdelsnämnden har beaktat tillsyn som ett övrigt behov och medräknat tio minuter per vaken timma som han inte får aktiv hjälp för andra behov. Förvaltningsrätten anser mot bakgrund av den medicinska utredning som

finns i målet samt med beaktande av [redacted] kommunikationssvårigheter, avsaknad av konsekvenstänkande och hans aggressionsutbrott att det förefaller helt orimligt att anta att han skulle kunna lämnas ensam större delen av sin vakna tid med endast tio minuter övervakning per timma. Mot bakgrund av de uppgifter om [redacted] funktionshinder och beteende som framkommer i målet bedömer förvaltningsrätten att han behöver tillsyn all vaken tid även om denna tillsyn inte till huvudsaklig del är av övervakande karaktär. Då det är ostridigt mellan parterna att [redacted] är vaken 19 timmar per dygn och då han inte har någon daglig verksamhet eller annan regelbunden sysselsättning ska han således beviljas tid för tillsyn under dessa timmar.

Förvaltningsrätten anser också att stadsdelsnämnden beräknat antalet duschtillfällen något snålt då man endast beaktat tre tillfällen per vecka. [redacted] får anses ha behov av en dusch per dag. Stadsdelsnämnden har beräknat varje duschtillfälle till 20 minuter vilket får anses vara skäligt. Då stadsdelsnämnden har beviljats dubbelassistans för hela duschmomentet anser inte förvaltningsrätten att det finns skäl att göra en annan bedömning avseende nu aktuella duschtillfällen. Detta innebär att [redacted] ska beviljas ytterligare 1 timma och 20 minuter dubbelassistans per vecka avseende ytterligare duschtillfällen.

I och med ovan gjorda bedömning avseende [redacted] tillsynsbehov får hans övriga behov av assistans anses vara tillgodosedda. Det saknas därmed skäl för förvaltningsrätten att närmare utreda de övriga hjälpbehov [redacted] har yrkat assistans för.

Sammanfattningsvis ska överklagandet således bifallas på så sätt att [redacted] ska beviljas personlig assistans med totalt 135 timmar och 41 minuter per vecka varav 2 timmar och 41 minuter utgörs av dubbelassistans.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B)

Susanne Nilsson
Chefsrådman

I avgörandet har även nämndemännen Anne Bager, Jan-Åke Jansson och Gunilla Palm deltagit. Föredragande i målet har varit Lena Rehnberg.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

.

DV 3109/1B • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.